

Олена ВЛАСЮК,
учителька початкових класів Старокостянтинівської ЗОШ I-III ступенів №1

Інформація навколо нас

(урок)

Очікувані результати: учень висловлює доброзичливо своє ставлення до думок інших (поділяє їх повністю, частково чи аргументовано відхиляє); читає подумки та виразно вголос тексти різних видів та з різною метою; створює, працюючи в групі, комікс; розрізняє окремі органи людини та пояснює їх значення; вловлює зміни емоцій, почуттів, настроя у співрозмовників і відповідно реагує; аналізує, якого успіху досягнуто у виконанні завдання і які були труднощі.

ХІД УРОКУ

I. Ранкова зустріч

1. Вітання.

Вправа «Усмішка з бантиком»

Діти стають у коло і посміхаються. Потім «розтягнути» усмішку ширше і уявити, що на голові зав'язуємо гарний бантик, який буде «тримати» усмішку цілий день і дарувати усім чудовий настрій.

2. Групове заняття.

Вправа «Чарівна торбинка»

- Давайте розпочнемо наш урок з «Чарівної торбинки». У ній знаходиться багато різних предметів, які різні за своєю формою, за тим, як ми їх сприймаємо. Потрібно, не дивлячись в торбинку, за допомогою пальчиків відгадати предмет.

3. Обмін інформацією.

Клас поділений на 5 груп (смак, дотик, слух, зір, нюх). Групи по черзі розповідають про органи чуття та ознаки відчуттів.

- Ми відчуваємо смак за допомогою язика. Смак може бути різним: гірким, кислим, солодким, солоним.

- Ми відчуваємо предмети на дотик за допомогою шкіри. Предмети бувають м'якими, холодними, твердими, гарячими, пухнастими, мокрими, сухими і т.д.

- Звуки ми чуємо вухами. Звуки бувають тихі, голосні, різкі, щебетання, пісня, розмова.

- Ми відчуваємо запахи носом. Запахи бувають неприємні, квіткові, свіжі, citrusові...

- Ми бачимо предмети за допомогою очей. Предмети бувають круглі, квадратні, маленькі і т.д.

4. Щоденні новини. Заповнення календаря.

- Можливо, ви вже здогадалися, яка тема сьогоднішнього уроку? Ми говоритимемо про органи чуття, їхнє значення для життєдіяльності людини, будемо досліджувати, робити висновки та узагальнювати отриману інформацію. А пройде урок у формі квесту.

II. Завдання для квесту

Гра «Конструктор»

Обладнання: деталі конструктора.

Діяльність:

1. Учасник збирає з деталей конструктора фігурку і розбирає її. Потім робить ще раз із заплученими очима. Увесь цей час інші учасники спостерігають за ним.

2. Діти міняються ролями і обговорюють, які труднощі виникли.

Гра «Довіра»

Обладнання: шарфики або хустинки.

Діяльність:

1. Одному з пари щільно зав'язати очі.

2. Другий бере його за руку, обирає маршрут і проводить, розказуючи, як потрібно рухатися і які перешкоди є на шляху.

3. Потім діти міняються ролями.

4. Зробити висновок, чому зір такий важливий.

Порада: після гри можна поговорити про те, як допомогти сліпим людям.

Гра «Ходить цитрус по городу»

Взагалі, цитрус по наших городах не ходить – він фрукт заморський. Та й віршик дитячий не про нього. Пам'ятаєте?

Ходить гарбуз по городу,

Питається в свого роду:

- Ой чи живі, чи здорові

Всі родичі гарбузові?

Але цитрус має не менше родичів, ніж гарбуз. Апельсини, мандарини, лимони – смачні й корисні гості у кожній родині. А ще смачні грейпфрути, лайм, клементини, помело, цитрон. А світі, мінеола, танжерин, кумкват? Чули щось? Не дивно, адже на Землі понад 28 видів citrusових. Спробуємо їх на смак і запах.

Матеріал: декілька різних citrusових (мандарин, лимон, грейпфрут, апельсин, помело); картки із зображенням плодів.

Діяльність:

1. На картці підписати назви плодів.

2. Взяти плід, спробувати на смак.

3. Визначити та порівняти смаки.

Гра «З'єднай частини речень»

У людини є	ми отримуємо через зір.
Органи чуття	Людина розрізняє колір, розмір форми предметів, встановлює відстань до них.
Зір –	п'ять органів чуття.
За допомогою очей	тисячі смакових сосочків, за допомогою яких людина розпізнає смаки.
Більшу частину інформації (до 90%)	розрізняє звуки в довкіллі.
Завдяки органу слуху людина	найважливіше з людських чуттів.
Запахи різних речовин ми відчуваємо, коли	холод, тепло, біль, дотик.
На поверхні язика розміщені	надають нам інформацію про навколишній світ.
Шкірою людина відчуває	найдрібніші їх частинки потрапляють нам до носа і подразнюють нюхові рецептори.

Діяльність: з'єднати частини речень.

4. Розкажи, що ти можеш дізнатися про гілочку ялинки за допомогою органів чуття. Запиши.

Орган зору: _____
 Орган нюху: _____
 Орган слуху: _____
 Орган дотику: _____
 Орган смаку: _____

5. З'ясуйте, як «співпрацюють» органи чуттів і нервова система, та створіть власний комікс про це.

6. Зупинка «Казкова»

Прочитати уривок казки «Мова природи».

Мова природи (частина 1)

Троє Зернят спостерігали за мурашником під деревом.

– Ось якби розуміти мову мурашок! – забажав Пустунчик. – Мабуть, цікаве в них життя! Бігають, щось тягнуть додому... Такі малі, а такі сильні!

– Розгорни Чарівну Книгу Природи та дізнайся все про мурах, – сказав Розумник. – Можеш навіть спробувати сам пожити в мурашнику. Але доведеться багато працювати.

– Не хочу бути мурахою! Хочу мати чарівне вміння розуміти все довкола! Про що співає пташка, про що розмовляють собаки у дворі.

– Для цього чари не потрібні! – засміялася Лапуна. – Якщо уважно спостерігати, все зрозумієш.

– Та ну? Без чар не можна! – не вірив Пустунчик.

Розумник теж вважав, що досліджувати навколишній світ можна без чар.

– Щоб отримати відповіді на запитання про природу, ти маєш органи чуття. Ми бачимо, чуємо, відчуваємо смак, запах і дотик.

– Отже, мої інструменти – очі, вуха, язик, ніс та руки? – спитав Пустунчик.

– Не тільки руки – вся шкіра! Якщо мураха вкусить тебе в ногу, ти ж відчуєш! До речі, кропива теж „кусається“, тобто жалить! Бо до її складу входить мурашина кислота! – з гордістю поділилася знаннями Лапуна.

– А оця кропива не жалить. Це глуха кропива, бур'ян. У її квітках є солодка краплинка нектару, який збирають бджоли.

– Справді! – Пустунчик лизнув тонкий білий кінчик квітки.

– Пустунчику, не все можна відразу пробувати на смак! – Лапуна не встигла зупинити друга. – Дослідник природи має діяти обережно і бути уважним, бо в природі є різні отрути! Наприклад, у мухоморі, вовчих ягодах, болиголові! – розсудливо пояснила Лапуна.

– Рукавички захищають дослідника від небезпечних дотиків. Хімічні реактиви визначають, істотно щось чи отруйне, – погодився Розумник. – Навіть мураха може впорснути отруту з мурашиною кислотою. Укус рудого мурахи не смертельний, але болісний і може викликати алергію – почервоніння і набряк враженої ділянки.

– Та досить, не лякайте! – Пустунчик завбачливо відсунувся від мурашника. – Краще розкажіть, як вони вітаються – не кусаються. Щось я їх не чую!

– Вони залишають сліди на мурашиних доріжках.

Діяльність:

1. Ведучий називає природні об'єкти, про які йшлося у казці, або показує картки із зображенням цих об'єктів.

2. Учні жестами показують, якими органами чуття будуть досліджувати названий об'єкт.

Порада: кожну ситуацію із неоднозначною відповіддю обговорити, щоб учні розуміли, що важливою є спільна робота органів чуття. Якщо діти показують різні органи чуття, варто уточнити, що деякі об'єкти можна досліджувати кількома органами.

III. Підсумок уроку**Гра «Так чи ні»**

Орган слуху – це вуха.

Орган нюху – це ніс.

Орган дотику – це руки (шкіра).

Орган смаку – це язик.

Орган зору – це очі.

Працюй довго за комп'ютером.

Уникай сильних шумів.

Пиши та читай при поганому освітленні.

Чисти вуха гострими предметами.

Користуйся носовичком при нежиті.

Вправа «Мікрофон»

Назвіть, які позитивні емоції може відчувати людина завдяки «роботі» органів чуття?

Отже, органи чуття – пов'язують людину з навколишнім середовищем. Це наші вікна у світ. Вони дозволяють нам повноцінно вчитися і працювати, отримувати багато позитивних емоцій. Ці органи можна розвивати і тренувати. А головне, їх необхідно берегти.

Рефлексія

Під керівництвом учителя учні підводяться, подумки кладуть на праву долоню знання, з якими прийшли на урок, на ліву – ті, що отримали на уроці. За командою вчителя долоньки з'єднуються (знання об'єдналися), і діти хором кажуть «Спасибі» собі і оточуючим за роботу на уроці.